

19.11.2025

PPL/652/00.07.03/2025

Pohjois-Pohjanmaan liiton lausunto asiassa U 52/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Verkkojen Eurooppa -välineen perustamisesta vuosiksi 2028–2034

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua liikenne- ja viestintävaliokunnalle koskien ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Verkkojen Eurooppa -välineen perustamiseksi vuosiksi 2028–2034, asetuksen (EU) 2024/1679 muuttamisesta ja asetuksen (EU) 2021/1153 kumoamisesta.

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää ehdotukseen kirjattuja tavoitteita tarkoituksenmukaisina ja tärkeinä. Ehdotuksen yleiset tavoitteet ovat myös alueellisesta näkökulmasta katsottuina perusteltuja ja kannatettavia. Pohjois-Pohjanmaan liitto yhtyy valtioneuvoston kantoihin horisontaalisista artikloista.

Liikennealan osalta Pohjois-Pohjanmaan liitto haluaa kiinnittää huomion liikenne- ja viestintävaliokunnalle pirstoutumiseen erilaisiin instrumentteihin ja sen todennäköisiin vaikutuksiin Suomelle sekä alueiden kilpailukyvyille. Komissio esittää, että Verkkojen Eurooppa-ohjelmasta ei jatkossa rahoitettaisi kansallisesti merkittäviä hankkeita, joilla toimeenpannaan EU:n TEN-T-asetusta, mutta joilla ei ole rajat ylittävää tai sotilaallisen liikkuvuuden kehittämistä koskevaa ulottuvuutta. Komissio esittää, että näiden kansallisten hankkeiden rahoitus osoitetaan Kansallisten ja alueellisten kumppanuusohjelmien (NRPP) yhteydessä asetusehdotuksen COM(2025)565 final/2 mukaisesti.

NRP-asetuksen artikla 3 kohdassa a) todetaan, että erityistavoitteen tavoite on ”unionin liikenneinfrastruktuurin parantaminen ja Euroopan laajuisen liikenneverkon loppuunsaattaminen, yhteydet ja saavutettavuus vähemmän verkottuneilla alueilla; liikenteen vihreä ja digitaalinen siirtymä”. Suomen rahoitusosuus uudesta NRP-rahastosta olisi suuruusluokaltaan 9,7 mrd. NRP-suunnitelman korvamerkittyjen osuuksien jälkeen Suomen NRP-suunnitelman rahoittamiseksi jäävä rahoitus ei tule riittämään rahoittamaan TEN-T – ydinverkon tai laajennetun ydinverkon loppuun saattamista kansalliselta osuudelta, johon sisältyvät esimerkiksi Suomen halkaisevat pääratat ja valtatiet 4.

Pohjois-Pohjanmaan liitto yhtyy valtioneuvoston kantaan siitä, että ehdotuksen on tärkeää tunnistaa Suomen erityiset olosuhteet ja sijainnin. Pohjois-Pohjanmaan liitto toteaa pitävänsä oleellisena samojen asioiden tunnistamista myös Suomen rajojen sisäisesti.

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää erittäin tärkeänä ja vaikuttamisessa oleellisena asiana, että Suomen osalta suuntaa antavaksi nimetty asetuksen liite tunnistaa rajat ylittävän osuuden Uumaja-Luulaja-Oulu. Osuus on Suomen portti länteen. Kyseinen yhteys Uumaja-Luulaja-Oulu on tunnistettu erityisesti sotilaallisen liikkuvuuden tarvelistalla eurooppalaisen raidelevyden Suomeen jatkamisen näkökulmasta. Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää oleellisena, että Suomen kannassa tunnistetaan vahvasti Uumaja-Luulaja-Oulu yhteyden merkitys ja raidelevyden muuttamisen perusteet. Rajat ylittävän ulottuvuuden laajentaminen on tärkeä tavoite Suomen tasavertaisen aseman ja alueiden saavutettavuuden, kilpailukyvyyn ja sotilaallisen liikkuvuuden kannalta, mutta saman aikaisesti tulee varmistua, ettei tunnistetun Uumaja-Luulaja-Oulu yhteyden kirjaus laimene tai vaarannu.

19.11.2025

Verkkojen Eurooppa -väline on TEN-T -ydinverkon kehittämisessä erittäin oleellisessa osassa kansallisen rahoituskehiksen kanssa, ja Suomen pitää hyödyntää eurooppalaiset rahoitusinstrumentit liikenne- ja energiaverkon kehittämisessä täysimääräisesti sekä kansallisessa edunvalvonnassa priorisoida hankkeita, jotka ovat Verkkojen Eurooppa -rahoitusinstrumentissa kaikkein vahvimmin hyödynnettäviä.

Geopoliittisen tilanteen sekä Suomen ja Ruotsin NATO-jäsenyyden myötä sotilaallisen liikkuvuuden hankkeiden hyödyntäminen EU-rahoitushauissa on Suomelle ensiarvoisen tärkeää. Pohjois-Pohjanmaan liitto jakaa kirjelmässä todetun näkemyksen esitetyn ehdotuksen epäoikeudenmukaisuudesta, missä Keski-Euroopan hankkeet ovat yleisen rahoituksen hauissa paremmassa asemassa kuin Suomen hankkeet. Suomen pitää jäsenvaltion kannassaan pyrkiä tämän epätasa-arvoisuuden poistamiseen. Pohjois-Pohjanmaan liitto katsoo ko. liikennekäytävien kehittämisen tarkoittavan Suomen osalta ainakin toimivia tie- ja rautatieyhteyksiä satamiin sekä Pohjois-Ruotsiin ja Norjaan, ja niiden kehittämisen suhteen kolmen maan ministeriöiden sekä pohjoisten alueiden välinen saumaton ja matalan kynnyksen yhteistyö on tärkeää.

Energia-alan osalta Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä satamien merkityksen tunnistamista puhtaan siirtymässä ja energiamurroksessa. Pohjois-Pohjanmaa on Suomen johtava tuulivoiman tuottaja ja energiamurroksen maakunta. Pohjois-Pohjanmaan liitto katsoo markkinaehtoisen lähtökohdan olevan oikeudenmukainen energiainfrastruktuuriin investoitaessa.

POHJOIS-POHJANMAAN LIITTO

Jussi Rämetsä

Maakuntajohtaja